EURASIAN JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES, PHILOSOPHY AND CULTURE
Innovative Academy Research Support Center
UIF = 8.2 | SJIF = 6.051 www.in-academy.uz

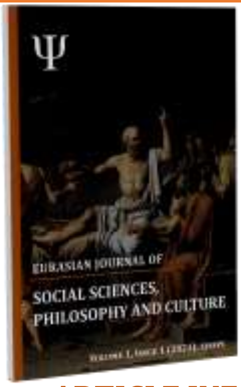

MAKTAB YOSHIDAGI BOLALARNI JISMONIY TARBIYALASHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI. BASKETBOL TIMSOLIDA

Xaqnazarov Qurbon Qo'shayevich
Termiz Davlat universiteti jismoniy tarbiya va sport o'yinlari kafedra katta o'qituvchisi
https://doi.org/10.5281/zenodo.7349513

ARTICLE INFO

Received: 13rd November 2022
Accepted: 20th November 2022
Online: 22nd November 2022

KEY WORDS

Pedagog - tarbiyachi, maktabgacha ta'lim, ta'lim - tarbiya, jismoniy tarbiya, sog'lomlashtirish.

ABSTRACT

Ushbu maqolada hozirgi kunda bolalarni maktabgacha ta'lim tashkilotida jismoniy tarbiyalashda ularning sog'ligini mustaxkamlashga oid tadbirlardan to'g'ri foydalanish , bolalar hayotida bu tushunchalarning o'rni va afzalliklari yoritib berilgan.

Maktabgacha ta'lim sohasi uzluksiz ta'lim tizimining dastlabki bo'g'ini bo'lishi bilan birga keyingi ta'lim tizimida , bolani maktabga tayyorlashda muhim ahamiyat kasb etadi . Bugungi kunda bu ta'lim sohasi davlat siyosati darajasiga . ' tarilishi bejiz emas . Bu borada davlatimiz tomonidan qabul qilingan qator farmon , qaror va farmoyishlar maktabgacha ta'lim tizimini tubdan isloh qilishga yo'naltirilganligi barchaning e'tiboridadir . O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 8 - maydagi PQ - 4312 sonli " O'zbekiston Respublikasi maktabgacha ta'lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi " , 2016 yil 29 dekabrdagi " 2017-2021 yillarda maktabgacha ta'lim tizimini yanada takomillashtirish chora - tadbirlari to'g'risida " gi PQ - 2707 - sonli , 2017 yil 30 sentabrdagi " Maktabgacha ta'lim tizimi boshqaruvinitubdan takomillashtirish chora - tadbirlari to'g'risida " gi PF - 5198 - sonli Farmoni , 2017 yil 9 sentabrdagi « Maktabgacha ta'lim tizimini tubdan takomillashtirish choratadbirlari to'g'risida » gi PQ - 3261 - sonli qarori , shuningdek , Maktabgacha ta'lim vazirligining 2018 yil 18 iyundagi 1 - mh sonli " Ilk va maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanishiga qo'yiladigan davlat talablari " hamda " Ilk qadam maktabgacha ta'lim muassasasining 373 emas . Davlat o'quv dasturini amalda joriy etish kabi davlat hujjatlarida bu sohaga oid masalalarini hal etish nazarda tutilgan . Prezidentimiz Shavkat Mirom onovich Mirziyoev bu tizimni chuqur tahlil qilib , shu paytgacha nazardan chetda bo'lgan eng kichik jihatlarigacha e'tibor qaratdi . Bugungi kunda maktabgacha ta'lim tashkilotlarining ta'lim dasturlari va o'quv tarbiyaviy rejalariga qo'yilgan davlat talablarini takomillashtirish bilan birgalikda ta'lim tashkilotida tarbiyalonaytgan farzandlarimizni har tomonlama yetuk komil qilib tarbiyalsh bilan birgalikda , ularning xavfsizligini ta'minlash dolzarb masalaligicha qolayotganligi aniqlandi . O'zbekiston Respublikasiningmustaqilligi sharofati bilan barcha sohalarda xar

tomonlama yuksalish yuz berayotgani , ayniqsa o'sib kelayotgan yosh avlodni ma'naviy - axloqiy va jismoniy imkoniyatlari yanada oshayotgani bugungi kunda sir
emas . Davlat o'quv dasturini amalda joriy etish kabi davlat hujjatlarida bu sohaga oid masalalarini hal etish nazarda tutilgan . Prezidentimiz Shavkat Miromonovich Mirziyoev bu tizimni chuqur tahlil qilib , shu paytgacha nazardan chetda bo'lgan eng kichik jihatlarigacha e'tibor qaratdi . Bugungi kunda maktabgacha ta'lim tashkilotlarining ta'lim dasturlari va o'quv tarbiyaviy rejalariga qo'yilgan davlat talablarini takomillashtirish bilan birgalikda ta'lim tashkilotida tarbiyalonaytgan farzandlarimizni har tomonlama yetuk komil qilib tarbiyalsh bilan birgalikda , ularning xavfsizligini ta'minlash dolzarb masalaligicha qolayotganligi aniqlandi . O'zbekiston Respublikasining mustaqilligi sharofati bilan barcha sohalarda xar tomonlama yuksalish yuz berayotgani , ayniqsa o'sib kelayotgan yosh avlodni ma'naviy - axloqiy va jismoniy imkoniyatlari yanada oshayotgani bugungi kunda sir O'zbekiston Respublikasi birinchi prezidenti I.A.Karimov " Sog'lom avlod uchun " ordenini topshirish marosimida so'zlagan nutqida : " Biz naslimizning kelajagi - sog'lom avlod uchun kurash boshladik " -deb alohida ta'kidlab o'tgan . Hozirgi kunda O'zbekiston Respublikasi prezidenti SHavkat Miromonovich Mirziyoyev raxbarligida jismoniy tarbiya va sport sohasida boshqarish tizimini takomillashtirish , sohani malakali kadrlar bilan mustahkamlash borasida keng ko'lamli ishlar amalga oshirilmoqda . O'sib kelayotgan yosh avlodni uyg'un rivojlantirish - har tomonlama jismoniy tarbiyalashni ko'zda tutadi . Maktabgacha yoshlarni jismoniy tarbiyasi ularni hayotini saqlash , sog'ligini mustahkamlash , harakat malakalarini shakillantirish , to'la ma'nodagi jismoniy tarbiya berish , madaniy gigienik malakalarni shakillantirish , betartib hayot kechirish odatini singdirishga qaratilgan . Hozirgi kunda maktabgacha ta'lim tashkilotining oldiga qo'yilgan muhim vazifalardan biri ning jismoniy sog'lom bo'lib o'sishga va o'z sog'ligini saq o'rgatishdir . Sog'liqni saqlash degan ibora hozirgi kunda keng ma'no kasb etmoqda . uning zamonaviy ma'nosini faqat salomatlik ma'nosidagina tushinib qolmay , balki har tomonlama yetuk rivojlangan , o'zgaruvchan iqlimga tez moslashishdan iborat deb talqin qilish mumkin . Maktabgacha ta'lim tashkilotida jismoniy tarbiya tadbirlari , bolalarni jismoniy tomonlama yetuk rivojlangan , jismoniy ishlash qobiliyatiga , o'zgaruvchan iqlimga tez moslashishdan iborat deb talqin qilish mumkin . Maktabgacha ta'lim tashkilotida jismoniy tarbiya tadbirlari , bolalarni jismoniy rivojlantirish , sog'lomlashtirish va hayot faoliyatiga tayyorlashdan iborat bo'ladi . Jismoniy tarbiya tadbirlarida bolalar hayotiy zarur harakatlar yurish , yugurish , sakrash , uloqtirish hamda yoshga oid mashqlarni bajarib harakat , malaka hamda ko'nikmalarini shakilantiradi . Jismoniy tarbiya vositalari bo'lib hisoblangan jismoniy mashqlar va gigienik vositalar yordamida ijobiy o'zgarishlar sodir bo'ladi hamda organizmi sog'lomlashadi . Maktab yoshidagi bolalar bilan jismoniy mashqlar orqali shug'ullanish jarayonida shaxsni har tomonlama rivojlantirish muhimdir , chunki huddi ana shu yoshda aqliy , axloqiy , estetik va mehnat tarbiyasini poydevori qo'yiladi . Jismoniy mashqlar bu maxsus

tanlangan va jismoniy tarbiya vazifalarini hal qilish maqsadida o'tkiziladigan ongli harakat faoliyati hisoblanadi . Mashg'ulotlar jarayonida foydalaniladigan asboblar , jihozlar o'z o'lchami , vazni va tuzilishiga ko'ra bolalarning yoshi va jinsiga mos kelishini taqazo etadi . Jismoniy tarbiya mashg'ulotlarida maxsus badantarbiya liboslari mashqlarni bajarish sharoitini yaxshilab , bolalar organizmiga samarali ta'sir etishiga ko'maklashadi . Xulosa o'rnida shuni ta'kidlab o'tish joizki , bolalar bilan ishlash muntazam ravishda olib borilishi kerak . Hozirgi kunda maktabgacha ta'lim tashkilotining oldiga qo'yilgan muhim vazifalardan biri bolalarning jismoniy sog'lom bo'lib o'sishga va o'z sog'ligini saqlashga o'rgatishdir . Bolalarning maktabga tayyorgarligini belgilovchi muhim ko'rsatkichlardan biri ularning jismoniy jihatdan rivojlanganlik darjasidir . Maktabgacha yoshdagi bolalarga ta'lim tarbiya berishning asosiy maqsad va vazifalari bolalarning jismoniy va qaliy jihatdan rivojlantirish , ularning ruhiyat , shaxsiy qobiliyatlari , intilish va extiyojlarini qondirish , milliy va umuminsoniy qadryatlarga , mustaqillik g'oyalariga sodiq holda voyaga yetib borishini ta'minlash , ularni maktabgacha yoshdagi bolalar ta'lim tarbiyasiga qo'yilgan davlat talablariga muvofiq maktab ta'limiga tayyorlashdan iboratdir.

References:

1. O'zbekiston Respublikasi Ziyoyevning yanvardagi Oliy Majlisga murojaatnomast .
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.Mirziyoyevning 2017-2021 - yillarda 2020 - yil 24-yanvardagi Oliy Majlisga murojaatnomasi .
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.Mirziyoyevning 2017-2021 - yillarda maktabgacha ta'lim tizimini yanada takomillashtirish chora - tadbirlari to'g'risida " gi 2016 - yil 29 - dekabrdagi PQ - 2707 - son qarori .
4. T.I.Osokina " Bolalar bog'chasida jismoniy tarbiya "
5. T.S.O'smanxo'jayev , X.A.Meyliyev " Maktabgacha ta'lim muassasalarida jismoniy tarbiya mashg'ulotlari " Valijonova Mahzunabonu Nodirbek qizi